

NaturErhvervstyrelsen

Center for Planter & Landbrugslov

Den 9. november 2015

Sagsnr.: 11-3041-000004

JSH/-

Referat af 23. møde i Udvalget for Planter og Plantesundhed Fredag den 22. maj 2015

Mødet blev holdt hos Dansk Gartneri, Axelborg

Deltagere: Hans M. Hedegaard, Dansk Skovforening
Lise Nistrup Jørgensen, Aarhus Universitet
Mogens Nicolaisen, Aarhus Universitet
Anne Fabricius, Dansk Gartneri
Iben M. Thomsen, Københavns Universitet
Ghita Cordsen Nielsen, SEGES, Planter & Miljø
Thomas Holst, Landbrug & Fødevarer
Bent Leonhard, Dansk Gartneri, Gartnerirådgivningen
Ednar Wulff, Fødevarestyrelsen
Kristine Riskær, NaturErhvervstyrelsen (mødeleder)
Jørgen Søgaard Hansen, NaturErhvervstyrelsen
Bettina Gylden, NaturErhvervstyrelsen

Afbud fra: Annie Enkegaard, Aarhus Universitet
Per Boisen Andersen, Danske Havecentre

1. Godkendelse af dagsorden

Dagsorden blev godkendt.

2. Orientering fra formanden og sekretariatet

a) *Status hvad angår formandsposten for Udvalget.* NaturErhvervstyrelsen orienterede om at sonderingerne i forhold til at finde en ekstern formand for Udvalget ikke er afsluttede endnu. Udvalget vil høre nærmere, så snart det er afklaret.

b) Nyt eksportforum for gartneriprodukter. Kommissorium for forum blev uddelt. Første møde i det nye forum er berammet til den 8. juni 2015 [senere udsat. Forventes afholde sidst på året; Ref. bem.]. Udvalget tilkendegav opbakning til det nye initiativ og udvalget vil kunne blive inddraget i arbejdet hvor det er relevant.

Thomas Holst, Landbrug & Fødevarer, oplyste, at man arbejder på at fremme at "de små" aktører kan involveres mere i eksportfremstød via rådgiverne i Udenrigsministerium-regi. En barriere er, at fremstød er dyrt for den enkelte.

3. Opfølgning siden udvalgets 22. møde

Ingen udeståender.

4. Aktuelle sager på internationalt plan på plante- og plantesundhedsområdet

a) Opdatering om EUPHRESCO

Mogens Nicolaisen, Aarhus Universitet, gav en status for processen med formulering af nye ønsker til forskningsemner i EUPHRESCO regi. 60 emner var blevet grupperet i en oversigt, som grundlag for at man kunne komme med interesselikendegivelser.

En tidligere udgave af listen har været cirkuleret til Udvalget. Udvalget ville gerne se den opdaterede liste. Ud fra en konstatering af, at der kommer meget få interesselikendegivelser fra dansk erhvervsside til forskningsemner sluttede Udvalget, at medlemmerne bør være mere aktive, næste gang der efterspørges ideer og være tidligere ude at spørge baglandet.

Mogens Nicolaisen ville rundsende opdateret information og samle bemærkninger, interesser og ideer fra Udvalget.

b) Status i forhold til eksportmuligheder for planter og planteprodukter til Rusland og alternative markeder

NaturErhvervstyrelsen konstaterede, at situationen var uændret og at der dermed stadig er barrierer i forhold til eksport af vegetabiliske fødevarer, læggekartofler og frilandsplanter til Rusland.

NaturErhvervstyrelsen gentog, at styrelsen er spilbar og vil gå videre med sagerne og søge løsninger over for Rusland i det omfang, der skulle være konkrete danske ønsker om læggekartoffeleksport til interesserede importører i Rusland.

c) *Status for bestræbelserne for øget adgang til det amerikanske marked for planter og planteprodukter*

Anne Fabricius, Dansk Gartneri, orienterede om den uændrede situation, hvor der på trods af et stadigt myndighedspress, herunder via Europakommissionen og den danske fødevareattaché i Washington, er barrierer i forhold til at kunne eksportere plantemateriale af *Hibiscus* og *Campanula* potteplanter til USA.

NaturErhvervstyrelsen ville fortsætte bestræbelserne på at udfordre den amerikanske sendrægtighed og søge at opnå løsninger.

5. Elementer fra forhandlingerne om forslag til nye EU forordninger

Forhandlingerne om den kommende nye EU forordning om beskyttelsesforanstaltninger mod planteskadegørere og revideret kontrolforordning

NaturErhvervstyrelsen orienterede om status for de vigtigste temaer i EU forhandlingerne [præsentation fra mødet rundsendt med referatet].

Fremtidens EU- regler for offentlig plantesundhedskontrol (kontrolforordningen) vil først stå klare, når der om nogle år er blevet lavet en række gennemførselsbestemmelser. Der vil formodentligt blive tale om en vifte af muligheder for offentlig plantesundhedskontrol, risikobaserede og tilpasset nationale forhold og operatørernes eget kvalitetsniveau.

Finansieringsmodeller for kontrollen overlades formentligt i store træk til medlemsstaterne selv at bestemme, med undtagelse af importkontrollen, som formentligt fortsat skal være brugerbetalt i alle EU lande.

Fremtidens plantesundhedslovgivning vil få stærkt øget fokus på forebyggelse og et af hovedemnerne, som diskuteredes på højtryk i rådsarbejdsgruppen, var fremtidens EU importregler. Et kompromis mellem holdningen, at EU fortsat skal have et i princippet "åbent importregime" (støttet af bl.a. DK) og holdningen, at EU skal gå mere i retning af et "lukket importregime", var endnu ikke fundet.

NaturErhvervstyrelsen gennemgik elementerne i et mere forebyggende fremtidigt EU system, som forslaget lå (stærket overvågning med EU medfinansiering af godkendte programmer; bedre beredskab inkl. beredskabsøvelser; krav om inddæmning og udryddelse af udbrud af karantæneskadegørere i EU; stærkere risikoanalyseapparat i EU; styrket information om skadegørertrusler,).

NaturErhvervstyrelsen gennemgik forslagene med krav til registrering af operatører (hovedprincip for registrering: business to business operations) samt krav til sporbarhed og mærkning af plantepartier og viste eksempler på mulige fremtidige plantepas.

Fremtiden forventes at byde på skærpede krav til operatørernes kompetencer og efteruddannelse, herunder ikke mindst grundig viden om alvorlige planteskadegørere og tegn på karantæneskadegørere. I tilknytning hertil drøftede Udvalget, hvordan man kunne understøtte det efteruddannelsesbehov, som trods det generelt høje

danske vidensniveau hos producenterne forventes at ville blive efterspurgt fra gartnere med flere. Både Gartnerirådgivningen og Københavns Universitet så muligheder for at kunne bidrage.

6. Beredskabet og overvågningen for planteskadegørere

a) Beredskabsplanen

NaturErhvervstyrelsen orienterede om, at arbejdet med at skrive en beredskabsplan skred godt fremad, men at den ikke var klar til at blive præsenteret eksternt endnu.

b) Dansk risikokategorisering

NaturErhvervstyrelsen orienterede om igangværende arbejde, udført af Aarhus Universitet for styrelsen, med en model og resultat for dansk risikokategorisering af de listede EU karantæneskadegørere samt EPPO alert skadegørere. Arbejdet skal bruges i beredskabssammenhænge.

c) Overvågningsprogrammet

NaturErhvervstyrelsen orienterede om at det danske overvågningsprogram for 2015 er blevet godkendt af EU som medfinansierings-berettiget. Programmet udrulles dermed som beskrevet.

Derudover orienteredes om EU oplægget til støtteberettiget overvågningsprogram for 2016.

Oversigt over skadegørere omfattet af de to års programmer var udsendt før mødet.

Der er ikke fuld overensstemmelse imellem fokus i 2015 henholdsvis 2016 hvad angår, hvilke specifikke planteskadegørereovervågninger, der skal indgå og i forhold til vægtninger mellem temaområder. I forhold til 2016 indgår flere organismer, som primært er af interesse for de varmere klimater og NaturErhvervstyrelsen vil derfor lægge op til et vist fravalg af organismer begrundet i manglende relevans.

Ghita Cordsen, SEGES, foreslog, for at optimere ressourceanvendelsen og søge at sikre medfinansiering, at søge at kombinere en overvågning for de mindre relevante planteskadegørere for danske forhold med samtidige overvågninger for mere relevante skadegørere på samme kulturer.

Ednar Wulff, Fødevarestyrelsen, foreslog at man for at opnå et større udbytte af ressourceanvendelsen til en overvågning og prøvetagning, kunne screene lidt bredere for flere organismer, når prøverne analyseres.

7. Kartofler. Aktuelle emner

Kartoffelbrok

NaturErhvervstyrelsen orienterede om forløbet og håndteringen af de mange aspekter i forhold til udbruddet af kartoffelbrok i Danmark, herunder arbejdet i brok-arbejdsgruppen under UFPP [præsentation fra mødet rundsendt med referatet].

Udvalget vil blive holdt orienteret, hvis der sker nye udviklinger i forhold til udbrud og håndtering af kartoffelbrok.

Ring- og brunbakteriose

NaturErhvervstyrelsen forklarede den øgede danske overvågningsindsats, der bliver plads til grundet muligheden for EU medfinansiering. Samtidigt øges mulighederne for at overvåge for mulige tegn på kartoffelbrok, *Epitrix* og kartoffeltenknoldviroid i konsumkartoffelavlten.

Dansk implementering af nye bestemmelser i EU læggekartoffeldirektiv

NaturErhvervstyrelsen orienterede om de større ændringer, som skal indgå i en ny dansk kartoffelbekendtgørelse, der skal træde i kraft i 2016. Der vil ske en EU ensretning af nomenklaturen i forhold til opformeringsklasse-betegnelserne i læggekartoffelavlten.

Seneste EPPO panelmøde om kartoffelcertificering

NaturErhvervstyrelsen er repræsenteret i EPPO panel on phytosanitary procedures for potatoes og refererede kort fra seneste møde. Blandt andet en ny standard for *Epitrix* udbrudshåndtering og ny standard for kartoffelcystenematode-patotypehåndtering er undervejs.

8. Skovtræer og træ. Aktuelle emner

NaturErhvervstyrelsen orienterede om status for samarbejdet med Naturstyrelsen om overvågning i skovene. Formålet med samarbejdet er at udnytte synergier og skabe merudbytte af observationer til begge styrelsers nytte, principielt uden meromkostning.

Iben Thomsen, Københavns Universitet, supplerede og orienterede om at det drøftes, hvordan overvågningen af skovens sundhed i regi af skovstatistikken hos Naturstyrelsen kan bruges som supplement til den plantesundhedsmæssige overvågning, som NaturErhvervstyrelsen udfører. Naturstyrelsen, Københavns Universitet og NaturErhvervstyrelsen havde holdt et møde om dette. Tre billearter (*Anoplophora* træbukke og askepragt-bille) samt *Phytophthora ramorum* havde været drøftet som fokus for en udvidelse af Naturstyrelsens fokus. En udfordring var, at en udvidelse af Københavns Universitets målepunktsaktiviteter under programmet vil komme til at koste penge.

I praksis var det arrangeret som en prøveballon, at holdet, som foretager observationer på målepunkterne, var instrueret i også at se efter de nævnte karantæne-billearter. Både +obs. Og – obs. vil blive noteret. En særlig problemstilling var, hvordan det håndteres, hvis der observeres en af de tre biller eller er mistanke om dette. Som følge af de aftaler, der ligger med målepunktsejere om diskretion, vil oplysningerne blive givet til ejerne, som så skal kontakte NaturErhvervstyrelsen med henblik på en opfølgning og undersøgelse. Hans Hedegaard, Dansk Skovforening, uddybede baggrunden for problemstillingen, nemlig at det er aftalt med skovejerne, at målepunkterne er anonyme. Der må ikke indberettes noget, som kan henføres til en konkret ejendom.

9. Væksthus- og planteskoleplanter samt frugtavl. Aktuelle emner

Thrips palmi

NaturErhvervstyrelsen orienterede kort om det danske fund af *Thrips palmi*, der havde været.

Anne Fabricius, Dansk Gartneri, nævnte, at nogle gartnere havde reageret kraftigt og bekymrede på NaturErhvervstyrelsens pressemeddelelse og Dansk Gartneri havde været uforberedte. Dansk Gartneri bad styrelsen overveje, om ikke der kunne etableres en tidlig dialog mellem styrelsen og dansk Gartneri inden (eller samtidigt med) sådanne pressemeddelelser udsendes.

Udvalget konkluderede, at der er en god pointe i, at nøglepersoner orienteres direkte (herunder UFPP medlemmerne) når vigtige pressemeddelelser om plantesundhed udsendes.

Xylella fastidiosa

NaturErhvervstyrelsen orienterede om status for udbrud af *Xylella* i EU (Italien) og opfølgningen på fund af bakterien i kaffeplanter (herunder fra dansk gartneri).

Ny frivillig ordning om danske eksportgarantier for frihed for kartoffelcystenematoder

Bent Leonhard, Danske Planteskoler, orienterede om status for en løsning for eksportplanteskoler, efter at EU har ophævet kravet om undersøgelse af al dyrkningsjord for udendørsplanter til plantning for kartoffelcystenematoder. Danske Planteskoler havde sonderet hos kolleger i andre EU lande og billedet er broget i forhold til, i hvilken grad landene har etableret en ny ordning for at kunne give eksportgarantier. Bent Leonhard noterede sig, at der var et stort problem, nemlig at der ikke nødvendigvis var sikkerhed for tilsvarende arrangementer i andre EU lande om at planter til videredyrkning i en dansk planteskole fra planteskoler i andre EU lande, kommer fra jord, der er officielt undersøgt og fundet fri for kartoffelcystenematoder.

I praksis indeholder den danske løsning, at der gøres status ved førstkommende avlskontrol af NaturErhvervstyrelsen i den enkelte planteskole og at de der orienteres om, at de skal tilmelde sig den nye frivillige eksportordning, hvis der fortsat er behov for at stille garantier for frihed for kartoffelcystenematoder i dyrkningsjorden ved eksport. Parallelt hermed laver Danske Planteskoler et brev, som er beregnet til at sende til leverandører i andre EU lande og forklare den danske løsning og de krav, de danske tilmeldte planteskoler dermed vil stille over for deres leverandører af planter til videredyrkning hos dem.

10. Landbrugsafgrøder. Aktuelle emner

Ingen emner denne gang.

11. Eventuelt, herunder fastsættelse af næste møde

Udvalget aftalte at holde næste møde mandag den 28. september 2015 hos Københavns Universitet, Pometet. [Mødet er senere udsat. Ny mødedato ikke fastsat endnu. Ref. bem.]